

נציגי השגרירות והקונסוליה האמריקאית סיירו בבני ברק כאורחי "הקונסול החרדי" הרב מתתיהו חשין

קטע מתוך הכתבה

חיים רוט

לאחר מכן המשיכה משלחת הקונסוליה בהובלת הקונסול החרדי הרב חשין אל 'גנזך קידוש השם' - הארכיון החרדי של מלחמת העולם השנייה. הרב סקולסקי קיבל את האורחים הדפלומטים בברכה ומסביב לשולחן ערוך הם שמעו בפעם הראשונה על הזווית החרדית של המלחמה.

הם שמעו על תפקידו של הגנזך בחיי המגזר החרדי, על ההרצאות באלפי בתי החינוך החרדיים ועל המבנה המיוחד בו הוא ממוקם, בתוך בניין ישיבה וכולל, המסמלים את התחייה של העם היהודי.

הדפלומטים ראו תיעוד מצולם ומרגש של ניצול שואה שנחשד כחייל נאצי, וניצל בזכות חייל אמריקאי שזיהה אותו באמצעות 'שמע ישראל'.

המרצה הרבנית חנה רוטנברג, הפתיעה את נציגי הקונסוליה עם הסיפור האישי של הוריה שבעצמם היו ניצולי המחנות והרצתה בפניהם על השואה ולקחייה:

"כשנשאל אנשים, מה הסיפור של השואה? הם יענו, 'רעב ומוות', 'רדיפות וגטאות' ו'אשוויץ וגז'.

"אבל אם נתבונן כאן, נגלה כי הסיפור הוא אחר לחלוטין. הסיפור הוא ההמשך, התקומה מתוך החורבן, כוחם של היהודים הניצולים שהקימו בחזרה את העולם שאבד. זה מה שהעולם החרדי עשה אחרי החורבן, וזה הסיפור כאן.

"זה המסר העמוק שיש לכל סיפור השואה, זו פרספקטיבה חדשה ואחרת על מה שהיה שם.

"תסתכלו על החיים בתוך הגטו בשנות המלחמה, חיים של רעב ומוות, ובכל זאת היהודים החרדים רק רצו לשמוע על הלכה, איך לשמור על רוח האנושיות ואיך להתעלות מעל החורבן, בתוך הגיהנום של השואה".

הדפלומטים התבוננו בעניין במציגים השונים שעל הקיר. הרבנית רוטנברג המשיכה וסיפרה על "ילד חרדי בן 12 שהגיע לרב בתוך הגטו וביקש להתחיל להניח תפילין כבר עכשיו, בגלל החשש שלא יהיה עד גיל 13. ואכן, במשך חודשיים הוא הספיק להניח את התפילין יום יום, עד שהוא נפטר. זה הסיפור כאן, התקומה מתוך החורבן, גם בזמנים הקשים ביותר. כי את הרוח היהודית אי אפשר לנצח".

תמונות מצולמות מתוך המחנות, גילו על יוזמות של הנחת תפילין, אפיית מצות ופעילות של צדקה וחסד תוך כדי הזוועה.

בהמשך הוצג בפני הנציגים תפילין מיניאטורים שנמצאו על יהודי שנפטר באשוויץ. ככל הנראה, מדובר באמן מיניאטוריה שיצר בעצמו תפילין מעור וקלף עליו כתב את כל הד' פרשיות, כדרך איך להתחמק מעונש המוות שהוטל על מי שניח תפילין במחנות.

התפילין נפתחו אחרי המלחמה ועל הקלף בפנים נמצא כל ד' הפרשיות כתובות כדת וכדין.

המיצג עבר בין נציגי הקונסוליות שהתבוננו בכך בהתרגשות גדולה.

לאחר מכן, התרגשו הנציגים לשמוע את הסיפור אותו סיפר ניצול שואה, במחנה אושוויץ, כאשר אייזנהאור המפקד העליון של בעלות הברית הגיע למקום ושאל את היהודי הראשון שמצא, מה ברצונו לקבל?

היהודי ענה, כי כעת הם עומדים לקראת סוכות והוא רוצה שהנשיא ידאג להם לארבעת המינים.

הנשיא נדהם כל כך לשמע הבקשה ואכן כעבור כמה ימים קיבלו יהודי אושוויץ את ארבעת המינים שהגיע במטוס מיוחד מארה"ב.

נציגי הממשל כובדו בסופגניות ולביבות לכבוד חג החנוכה ובמיוחד לשם כך, הוצג תיעוד נוסף של יהודי מתוך המחנות, שהגיע מסלונקי לאושוויץ ובשלב מסוים הוא הגיע לכך שהוא מבקש לשים קץ לחייו. באפלת הלילה הוא פנה לעבר גדרי התיל המחושמלים ואז, רגע לפני שנגע בגדר, הוא פתאום שמע שירה בוקעת מאחד המחנות: מעוז צור ישועתי...

היו אלו אנשי הזונדר קומנדו היהודיים שעבדו במשרפות ובלילות פרצו בשירים המסורתיים.

היהודי נעצר על עומדו ומאותו לילה קיבל את הכוח בחזרה להחזיק בחיים, עד ששרד והקים בית מחדש בארץ ישראל.

הקונסול מתל אביב, הביע תודה על הרגעים המיוחדים וגילה כי הוא בעצמו יהודי וחווה את זכרונות השואה דרך המשפחה המורחבת. בדבריו אמר, כי "זה סיפור מדהים לראות את זה מכאן, כיצד ניצולים בודדים הפכו למשפחה גדולה, כמו עץ שהתחדש.

"השואה היתה נוראית לקהילה היהודית ולעולם, כאשר 6 מליון יהודים נטבחו לשווא. לצערנו זה ממשיך גם כיום וגם מתוך החורבן אנו מגלים תמיד את הסיפורים האנושיים מבפנים, שהם הסיפור האמיתי".

הקונסול החרדי הרב חשין, סיכם:

"במקום זה ועל רקע דברים אלה, זו ההזדמנות להודות לממשל האמריקאי על עזרתו בשנות המלחמה הקשות".

תוך כדי כך גילתה אחת מהצוות הדפלומטי כי היא שירתה תקופה כדפלומטית בשנגחאי שם גילתה שם להפתעתה את הקשר היהודי למלחמה דרך יפן והתרגשה מכך עד מאד, כאשר תמיד דגלו היהודים בלימוד התורה וערך האנושיות שגברה על כל הזוועות.